

Тема: Соціальні мережі та кіберсоціалізація: особливості взаємодії, роль алгоритмів, парасоціальні стосунки та самопрезентація.

Характеристика	Деталізація	Джерело
Клас	10–11 клас (за програмою, що охоплює кіберсоціалізацію та медіапсихологію).	
Змістовий модуль	Кіберкультура	
Загальна мета	Визначити роль соціальних мереж у процесі вторинної соціалізації, проаналізувати ключові відмінності віртуального та реального спілкування, дослідити феномен парасоціальних стосунків та особливості самопрезентації в онлайн-ових групах.	
Очікувані результати	Учень знає поняття соціалізації та її механізми, розуміє особливості спілкування в мережі Інтернет на відміну від безпосереднього спілкування, уміє охарактеризувати поняття «парасоціальні стосунки», усвідомлює можливості самопрезентації в соціальних мережах, визначає психологічні «гачки» привабливості медіаперсонажів.	
Тип уроку	Комбінований: лекція-дискусія з елементами психологічного аналізу.	

I. Організаційний момент та актуалізація (5 хв)

1. Актуальність вивчення впливу цифрових технологій на психіку та соціальне життя, оскільки понад 60% населення світу активно користується Інтернетом, і соціальні мережі стали основним джерелом інформації для мільйонів.

II. Соціальні мережі як потужний агент вторинної соціалізації (20 хв)

1. Сутність соціалізації та вплив медіа

- ✓ Соціалізація- це процес інтеграції індивіда в суспільство шляхом засвоєння елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості.

- ✓ Трансформація інститутів-інтернет і соціальні мережі стають потужним агентом вторинної соціалізації, впливаючи на людину не лише в мережевому, а й у реальному суспільстві.
- ✓ Соціальні мережі, відсуваючи на другий план класичні інститути соціалізації — родину, школу, друзів, займають провідну позицію у соціалізації молоді.
- ✓ Світоглядний вплив- інформація всередині соціальних мереж має суттєвий вплив на процеси трансформації соціально-ціннісних орієнтацій сучасної молоді.
- ✓ Формування досвіду- медіасоціалізація полягає в освоєнні соціальних норм на підставі «чужого» і «штучного» (репрезентованого медіа) досвіду, а не на основі спеціального навчання.

2. Роль алгоритмів та мережева свідомість

- ✓ Мережева свідомість- це новий формат соціальної свідомості, що виникає під впливом активного використання соціальних мереж, штучного інтелекту та алгоритмів персоналізованого контенту.
- ✓ Управління думками- алгоритми платформ (Facebook, YouTube, TikTok) докорінно змінюють сприйняття реальності та визначають, що людина читає, дивиться і у що вірить. Вони управляють інформаційними потоками.
- ✓ Виклики- алгоритми створюють «інформаційні бульбашки», що обмежують доступ до альтернативних думок. Це призводить до мережевої поляризації та ризику втрати критичного мислення.

III. Відмінності онлайнного та реального спілкування (15 хв)

Віртуальне спілкування — це спосіб комунікації, при якому контакт між людьми опосередкований комп'ютером, включеним у мережу, і здійснюється у просторі віртуальної реальності.

Характеристика	Реальне (безпосереднє) спілкування	Онлайнове (віртуальне) спілкування	Джерело
Обмеження	Географічні та часові обмеження.	Зняття часових і просторових обмежень. Спілкування може бути синхронним або асинхронним.	
Форма	Переважно усна мова, з домінуванням невербальних засобів.	Гібридна форма (письмова фіксація усного мовлення).	

Конспект уроку «Соціальні мережі та кіберсоціалізація: особливості взаємодії, роль алгоритмів, парасоціальні стосунки та самопрезентація».

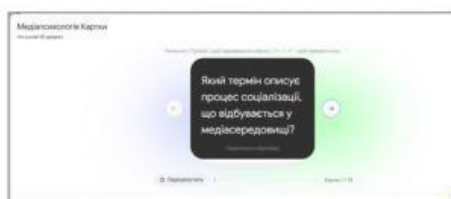
Невербальні засоби	Міміка, жести, інтонація становлять до 93% комунікації.	Компенсація: невербальна комунікація зведена до мінімуму. Компенсується паралінгвістичними засобами (емотикони, смайли, GIF-анімація, шрифтове варіювання).	
Статус та норми	Діють загальноприйняті умовності та обмеження.	Статусна рівноправність. Шанобливе ставлення диктує демократичний стиль спілкування. Авторитет «заробляється» мовленнєвою поведінкою.	
Емоції та контроль	Труднощі в обдумуванні відповіді, миттєва реакція.	Можливість обдумати відповідь і навіть видалити її, що дає учасникам досвід більшої контрольованості.	

IV. Особливості представлення себе (Самопрезентація) та парасоціальні стосунки (35 хв)

1. Самопрезентація в онлайнній групі

- ✓ Молода людина конструює свою майбутню віртуальну ідентичність. Ідентичність у мережі є динамічною, багаторівневою, пов'язаною з віртуальним «Я».
- ✓ Особистість набуває нових соціальних ролей у медіапросторі, які можуть суттєво відрізнятися від реальних. Учасники спілкування приміряють ролі й переживають емоції, неприпустимі у реальному спілкуванні.
- ✓ Учасник «надягає своєрідну маску» в процесі інтернет-комунікації, що знімає бар'єри і звільняє місце для креативного «Я».
- ✓ Високий рівень анонімності призводить до розгальмованості (послаблення соціальних обмежень), що може виявлятися у вільній формі висловлювання або агресивності. Анонімність дає змогу експериментувати із власною ідентичністю.
- ✓ Платформи надають користувачам майданчик для створення власних профілів. Віртуальні світи дозволяють створювати аватари, які репрезентують їх авторів іншим користувачам.

Конспект уроку «Соціальні мережі та кіберсоціалізація: особливості взаємодії, роль алгоритмів, парасоціальні стосунки та самопрезентація».

[Флеш картки](#)

2. Парасоціальні стосунки (Стосунки з медіаперсонажами)

- ✓ Парасоціальні стосунки — це односторонні, уявні, позбавлені зворотного зв'язку стосунки, які встановлюються з медіаперсонажами (героями серіалів, ведучими, знаменитостями).
- ✓ В основі цих стосунків лежить перехід суб'єктності — приписування суб'єктної якості об'єкту, що дає змогу взаємодіяти з екранним персонажем як із реальною людиною.
- ✓ Медіаперсонажі, що є дружніми і схожими на глядача, компенсують те, чого не вистачає в реальному житті.
- ✓ Негативні наслідки:
 - Надлишок емоцій від медіатекстів призводить до дефіциту емоційної енергії в реальних відносинах.
 - Дитина, переживаючи страх або гнів під час перегляду, привчається бути пасивною, оскільки не бере участі в події.
 - Переважання досвіду парасоціальності призводить до тенденцій «не тут» і «без потім» у життєвому світі особистості.
 - Існує ризик нереалістичних очікувань від романтичних стосунків під впливом медіаперсонажів та знецінення почуттів.

V. Підсумки та рефлексія (10 хв)

- Обговорення: Чи може кібертворчість (наприклад, створення власних медіапродуктів) зменшити зануреність у парасоціальні стосунки? (Так, кібертворчість обернено пов'язана з усіма компонентами парасоціальних стосунків у дорослих і здатна підвищити психологічне благополуччя).
- Необхідно розвивати цифрову грамотність і критичне мислення, а також навчитися критично мислити та шукати баланс між реальним та цифровим світом.

Конспект уроку «Соціальні мережі та кіберсоціалізація: особливості взаємодії, роль алгоритмів, парасоціальні стосунки та самопрезентація».

- Проаналізувати свій власний акаунт у соціальній мережі та визначити: які ролі ви використовуєте для самопрезентації та чи сильно вони відрізняються від вашої реальної поведінки.